

Народная Воля

Адкрыты ліст прэзідэнту Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнку

Канечне ж справа не ў дэкрэтах...

Гэта няпраўда, што ўсе беларусы былі абыхаваны да роднай мовы, яе лёсу, таго значэння, які прыводзіць уладзі нашай краіны. Гэта пытанне хвалюе і мяне.

5 жніўня я пачуў зварот вядомага пэдагога і дзяржаўнага дзеяча А. Р. Лукашэнка аб пачатку змянення нашай мовы. Пачуў і адказаў беларускаму прэзідэнту: маўляў, дэкрэтамі мову не захаваць.

У нечым, безумоўна, тут гаварыць пра тое, што адны за гэтаю справаю, а іншыя супраць. Але ёсць і пытанне: значыцца, дэкрэтамі мову не захаваць, а гаварыць выкажамся? За дэкрэтам, што Беларусь была "Савецка-Заходняй краінай" Расійскай імперыі, можна было не толькі мову змяніць, а і жываць. А хіба ў савецкай мове палітыка была? Усё беларускае было іншае, больш ачысчанае? Вядома, што наша рэспубліка была талі "перадавай" палігонна па перададзеным "школьным" нацыянальным асаблівасцям і ўласна ў "аважна савецкі народ". Нас, беларусаў, за гэта хвалілі, ставілі ў прыклад іншым народам былога СССР...

Чаму за гэтыя гады панавання на Русі татарска-татар руская мова адала, захавалася? Таму, што маскоўскім правіцелям і ў галаву не магло прыйсці ваяваць са сваёй мовай.

Канечне ж справа тут не ў дэкрэтах. Пачніце, шановны Аляксандр Рыгоравіч, размаўляць па-беларуску, на мове, якой прымае прэзідэнцкую прысягу, як хутка — упэўнены ў гэтым — вышычыце ў дэкрэтах і журналісты зашчытаюць у роднай мове, і ў нашай адукацыйнай сферы размаўляць (адносна мовы) правядзе змяненні на працягу года. І ніякіх дэкрэтаў не спатрэбіцца, каб родная мова ажалла, стала квітнець і пачуваць сябе не так, як усімі пакрыўджаная Галіцыя.

Не трэба казаць, Аляксандр Рыгоравіч, што па-беларуску нічога людскага не выкажам. Нездарма, з Божай ласкі, удалася гэта Купалу, Коласу, Багдановічу, Мельжэ, Караткевічу, Танку і іншым выдатным талентам Беларускай культуры. Вульскіх украінскіх прэзідэнтаў, якіх у школе і ВНУ вучылі па-руску, амаль ніхто не хваляваўся, а пераходзіў на родную, украінскую мову. І гэта звычайна і натуральна: ён жа — украінскі прэзідэнт!

Дэкрэт аб шанаванні беларускай мовы нам, можа, і не зашкодзіў бы. Але галоўнае ўсё ж — свядомасць, душа, любоў. Без гэтага нічога не атрымаеш. Але пра якую любоў з вашага боку, паважаны беларускі прэзідэнт, можа ісці размова? Вы што, не ведаеце, як зацэкаваць і заважыць са свёту Беларускай літэратуры? Як выкажэцеся з паміжанням Тарашкевіча Беларускай мовай? Як журналісты будаць з вамі размаўляць па-беларуску?

Помніце, аўтарытэты з японскага Нагана і запіныліся на расійскай Далёкай Усходзе, вы выказалі падчас знаходжання ў Уладзіслаўска думку, быццам нашы краіны тут, у Расіі, не згодны. Мае кіраванне, як і большасць маіх землякоў, — у роднай мове.

Думаю, і ніякіх не магу зразумець, адкуль у многіх нашых кіравнікоў такая нянавісць да ўсяго роднага, беларускага? Расправа, чаму? Вам многае можна нараваць як першаму, яшчэ невыстаўленаму, беларускаму прэзідэнту — эканамічныя правалы, галечку большасці насельніцтва. Але скажам, душоўнасць — ніколі! Нашы нашчадкі гэтага не дадуць.

М. ЛІСІЦКІ,
пенсіянер, які ўсё жыццё вывучаў рускую мову, але ніколі не адхініў ад роднай беларускай.
Мінск.

Візіты

Лідэраў жаночых арганізацый запрасілі на "агледзіны" ў Германію

Актыўныя жаночыя аб'яднанні Беларусі запрацьваюць 18 жніўня з дэлегацыяй візіт у Германію. Старшыня Жаночага хрысціянска-дэмакратычнага руху Людміла Пейна адзначыла, што яны маюць на маче значэнне, як вырашэння жаночых праблем у "цывілізаваным грамадстве". У складзе дэлегацыі будуць прадстаўніцы Жаночага хрысціянска-дэмакратычнага руху, кінастудыі "Ташіна", жаночага незалежнага інстытута "Эніда", палітолаг, псіхолог.

У першую чаргу, паведаміла Людміла Пейна, беларускія дэлегацыі азнаёмяцца з жаночым рухам у Германіі, сістэмай самакіравання і развіццём жаночага бізнесу. Яны наведаюць Бон, Дортмунд, Дюсельдорф. Там у іх абудуцца сустрэчы ў будынтках, са спарыяўнай бургамістрам раёна Дортмунд-Мінгелд, упаўнаважанай Дортмунд па праблемах жанчын, жанчын-палітыкаў.

Жаночыя лідэры Беларусі плануць таксама сустрэцца са старшынёй Парламентскай дэлегацыі Савета Еўропы Лей Фішэр. Акрамя гэтага, яны наведаюць біржу працы і цэнтр па падтрымцы жанчын, дыягнастычны ўстанова для "ушчынення ў

Громкое дело

Скорее всего, дело Андрея Климова судебной перспективы не имеет

Такой вывод сделали журналисты после пресс-конференции, проведенной в Прокуратуре Республики Беларусь.

В связи с очередным продлением героям громких дел срока пребывания в СИЗО в Прокуратуре Республики Беларусь провели пресс-конференцию. Журналистам заявили, что дела Василия Старовойтова и Василия Леонова имеют судебную перспективу. Судебный процесс над Тамарой Винниковоой выйдет в туманной дали се болейши. О судебной перспективе дела Андрея Климова заместитель Генерального прокурора даже не заикался, поскольку, видимо, таковая не вырисовывается. Тем не менее парламентарию, арестованному без санкции законодательного органа, срок содержания под стражей увеличили до конца года.

Депутат Верховного Совета 13-го созыва Андрей Климов вот уже полмесяца находится в тюремной больнице. Медики разбираются с последствиями полугодовых моральных истязаний крепкого здоровья и духом тридцатилетнего парламентария. Факты эти получили международную огласку, и прокуратура теперь вынуждена оправдывать перед обществом за свои действия. Только делает прокуратура это, мягко говоря, неудачно. Заявляя о том, что Андрей Климов полагался в тюремную больницу, чтобы исключить инсинуации клеветнического измышления в негосударственных изданиях, но не допускает на пресс-конференции независимых журналистов, пишущих в эти самые негосударственные газеты. Естественно, что не имея информации официальной, независимые журналисты вынуждены пользоваться информацией неофициальной. А посему господа-чиновники пусть объясняют сами, как ложным является прокурорский "исследование" о том, что "амбулаторное обследование не выявило у Андрея Климова каких-либо серьезных заболеваний", называть не могу. Не было амбулаторного обследования! Парламентария-уникума до помещения в тюремную больницу анализиров в СИЗО не делали. Белорусская прокуратура, оказавшись, не только помню суда устанавливает виновность, но и

вместо врачей ставит медицинский диагноз (!).

Заместителем Генерального прокурора П. Иваненко и А. Иваненко не связывают резкое ухудшение здоровья Тамары Винниковоой с многомесячными допросами и психологическим давлением следствия. Она, мол, была серьезно больна еще до ареста. Тогда, давайте спросить, по какому праву больного человека, тем более женщину, целый год томили в каземате?

Что касается Андрея Климова, то, по заявлению его жены, до ареста Андрей на здоровье не жаловался. Куда за полгода содержания в застенках режима делось здоровье депутата-оппозиционера? И почему, не найдя в течение полугода подтверждений предъявленных обвинений, парламентария продолжают удерживать под стражей?

Валерий ШУКИН, депутат Верховного Совета 13-го созыва, секретарь парламентской комиссии по национальной безопасности, обороне и борьбе с преступностью.

Острый разговор

КУДА ЖЕ МЫ ДВИЖЕМСЯ — В РАЙ ИЛИ В АД?

Мы уже привыкли к постановке вопроса: *составляет ли экономика Беларуси 3-5 процентов от экономики Европы?* Не так давно сам президент страны Александр Лукашенко, отвечая на вопросы читателей газеты "Правда-5", заявил, что в нашей республике "самый высокий в Европе прирост производства". Но если это так, то почему у нас совсем низкие пенсии и зарплаты, а цены постоянно скачут вверх? Ведь при успешном развитии экономики такого не бывает. В тех же развитых европейских странах прирост производства составляет лишь где-то 3-5 процентов, а уровень жизни там все равно высокий.

Что же в самом деле происходит у нас в экономике? Мы попросили высказать свои суждения на эту тему заместителя председателя Федерации профсоюзов Франции Петровича ВИТКО.

Ниже публикуем два взгляда на проблему — президента страны и Ф. Витко. Пусть читатели решают сами, кто из них говорит правду.

Точка зрения президента

Александр ЛУКАШЕНКО: "В Беларуси самый высокий в Европе годовой прирост производства"

Это заявление президент страны сделал в газете "Правда-5", отвечая на вопросы ее читателей. Затронув тему экономической ситуации в Беларуси, Александр Лукашенко привел данные за первое полугодие 1998 года: по сравнению с соответствующим периодом прошлого года ВВП возрос на 12,5%, объем промышленного производства — на 13,5%, сельскохозяйственного — на 7%.

Президент отметил, что в основе экономического курса республики — "неприятие "шоковой терапии", обвальная либерализация цен и тотальной приватизации". По его словам, "мы... создавая многоукладную экономику, хотя и поддерживаем возникновение частного сектора, сохраняем государственную собственность и крупное-важное сельскохозяйственное производство".

Точка зрения оппонента

Франц ВИТКО: "Более 80 процентов предприятий являются потенциальными банкротами... нарастает "снежный ком" задолженности по зарплате"

Не будем ни умилять, ни преувеличивать значение достигнутых в последнее время результатов. Попробуем беспристрастно разобраться в происходящем.

Действительно, основываясь на некоторых статистических данных, можно сделать вывод о том, что в последнее время у нас происходит заметное оживление производства, сопоставимое с темпами первых советских пятилеток. Об этом свидетельствует обобщающий показатель развития экономики — валовой внутренний продукт, который в сопоставимых ценах вырос за январь — июнь с.г. по сравнению с аналогичным периодом прошлого года на 12,5 процента. Промышленное производство дало прирост 13,5 процента. Увеличилось производство товаров народного потребления.

Фактически возросли на 28,8 процента инвестиции. Меньше стало безработных. Заметно возросли розничные товарооборот и объем платных услуг, оказываемых населению. В соответствии с государственной статистикой увеличились реальные денежные доходы населения, численность среднемесячная заработная плата одного работника. Замечу, что положительная динамика этих показателей сохраняется с конца 1996 года.

Казалось бы, можно радоваться достигнутым результатам, но не будем спешить. Давайте посмотрим, какой ценой это достигнуто и обеспечивается ли реальный выход страны из кризиса?

К сожалению, более детальный анализ позволяет сделать вывод о том, что рост объемных показателей не сопровождается

адекватным улучшением качественных показателей развития экономики, что было бы вполне логично в условиях оживления и экономического роста. В текущем, как и в прошлом году, экономика продолжает функционировать в условиях галопирующей инфляции, что уже само по себе не может свидетельствовать о преодолении кризиса. Так, по прогнозу на 1998 год, среднемесячный прирост потребительских цен не должен превышать 2-х процентов, а фактически он составил 3,4 процента. О неэффективном, затратном характере развития экономики свидетельствует и то, что доминирует инфляция издержек, а не инфляция спроса.

Растут запасы готовой продукции на складах предприятий, увеличивается объем незавершенного производства. Снижается его рентабельность. За 5 месяцев 1998 года она составила всего 10,9 процента против 12,8 процента в соответствующем периоде 1997 года. При средней оборачиваемости оборотных средств (90-100 дней) и среднемесячном росте цен на продукцию производственно-технического назначения (3-4 процента) нынешний уровень рентабельности (10,9%) не обеспечивает даже простого воспроизводства.

Выходит, что, наращивая выпуск продукции, предприятия работают себе в убыток, а это в конечном счете сказывается на состоянии основного и оборотного капитала. Первый безнадёжно стареет, второго безнадёжно не хватает. Производственные фонды ветшают. Оборотные средства "вымываются", предприятия ходят "в долгах, как в шелках". Доля убыточных предприятий на 1 июня с.г. составила: по народному хозяйству 24 процента, в том числе в промышленности — 20,4, в торговле и общественном питании — 19,5, в жилищно-коммунальном хозяйстве — 48,1 процента.

По состоянию на 1 июня с.г. просроченная дебиторская задолженность субъектов хозяйствования составила 49,8 трлн. рублей, а просроченная кредиторская — 66,4 трлн. Сам по себе этот задолженности не страшны, если субъекты хозяйствования платежеспособны. К сожалению, о наших предприятиях такого не скажешь. По промышленности, например, этот показатель составляет 16 процентов. То есть, упрощенно, более 80 процентов промышленных предприятий республики не в состоянии оплатить свои просроченные долги и являются потенциальными банкротами.

Можно представить себе социальный взрыв, если эти станут де-факто.

В ряде отраслей положение еще хуже. В жилищно-коммунальном хозяйстве, например, располагают средствами, чтобы погасить просроченную кредиторскую задолженность только на 11,2 процента, а в сельском хозяйстве — всего на 10,2 процента.

В то же время и одномоментная легализация банкротства, потенциала скрытой безработицы в нынешней ситуации ничего хорошего дать не может. Очевидно, этому процессу должно предшествовать создание надеж-

ных социальных амортизаторов, способных поглотить высвобождаемых работников. А для этого необходима не только структурная перестройка экономики, активное внутри- и межотраслевое перераспределение рабочей силы, изменение системы подготовки и переподготовки кадров с учетом потребностей рынка труда, но и активное развитие малого и среднего предпринимательства.

Думаю, уместно в этой связи сослаться на опыт Москвы, где сегодня самый низкий уровень безработицы по Российской Федерации — всего 0,8% от экономически активного населения. И достигнуто это в значительной мере благодаря развитию предпринимательства. Свыше миллиона работников, высвобождаемых с государственных предприятий, нашли работу в динамично развивающемся негосударственном секторе. Сегодня малый и средний бизнес дает почти половину доходов в городской бюджет. Но для того чтобы самостоятельная занятость стала в полной мере содействовать созданию рабочих мест и экономическому росту, здесь созданы правовые гарантии и условия для развития предпринимательства. У нас, к сожалению, все получается наоборот. В республике счет ликвидированных предпринимательских структур идет на сотни тысяч.

Всем субъектам социальной политики надо наконец понять, что по большому счету экономические реформы не только не дадут должного результата, но даже по-настоящему не начнут, а до тех пор, пока будут существовать скрытые антропогенные резервы рабочей силы. И речь идет вовсе не о том, чтобы такую важную социальную гарантию, как право на труд, принести в жертву росту производительности труда, а о том, как урегулировать размещение рабочей силы путем ее высвобождения с одних мест и использования на других. Такое перераспределение в условиях рыночных отношений — неотъемлемый фактор экономического прогресса.

Продолжать в нынешних условиях строить социально-экономическую систему всеобщего равенства и справедливости, всеобщего благополучия — силовым трудом. Нужно предоставить возможность каждому трудоспособному самостоятельно и результативно позитивно себя в процессе продуктивной трудовой деятельности. Политика полной и эффективной занятости, механизм ее поддержания должны быть встроены в экономическую систему, в хозяйственный механизм, но в принципиально ином виде: не как ограничитель эффективности хозяйствования, а как условие резервирования работы по интенсификации экономики и повышению ее эффективности.

Каникулы з... Богами

Алпачки и богатырские сумаша группа школьников, якая правдзяць каникулы ў вёсцы Дзярэчын Зэльвенскага раёна. Размова ідзе аб міністрантах — палатках, якія дапамагаюць служэцям каталіцкіх храмаў. Прэбылі яны сюды з розных месцаў Гродзеншчыны па накіраванні настаўнікаў прышколы.

Дзеці вывучаюць Біблію, узаемадзейнічаюць у конкурсах і віктарыях рэлігійнай накіраванасці, сустракаюцца са студэнтамі духоўнай семінарыі. У той жа час яны працуюць на палых, дзе вырошчваюць агародніну, самі прыбіраюць памяшканне, дзе жывуць, мыюць посуд. Адным словам, набываюць розныя працоўныя навыкі. Унутраным распаралкам прадукцыйнага таксама ітэлектуальнага і фізічнага, экскурсіі пешшу, алпачынак на возеры.

За сем летніх змен, кожная з якіх працягваецца тыдзень, тут пабывае больш як 300 дзяцей. Такія лагэры арганізаваны таксама ў шэрагу іншых населеных пунктаў вобласці.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ,
БелТА.

Устанаўліваюцца дыпламатычныя адносіны Беларусі з шэрагам дзяржаў

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка выдў ўказаў аб устанавленні дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Мазамбік, Рэспублікай Намібія, Рэспублікай Судан.

БелТА.

“Настаўнікі і педагогі! Настойліва ўкараняйце веды ў галовы вучняў! Заклік “вучыцца, вучыцца і вучыцца!” асабліва актуальны тады, калі ніхто не хоча “працаваць, працаваць і працаваць!”

(А.Хайт. Са святочных заклікаў.)

і ўнукі працыва

мой “савок”. Не спяшайся паміраць, а то можаш не убачыць такога, над чым будзе здзіўляцца ўвесь свет і яшчэ за галаву хапаць.

А што жыццё, кажаш, паскуднае стала... Што ж ты хочаш, браток, калі нахлебніку развалілася столькі, што лязка на ўсіх не хапае. Я табе пра “хараных” гавару? Гавару! Ім трэба нешта ў дзёбу пакласці? Трэба! А нас, пенсіянераў, рабочым чалавеку трэба падтрымаць? Трэба! А настаўнікаў, дактароў, чыноўнікаў розных, дзяцей, інаваляў, студэнтаў? Трэба. Усім, браток, нешта трэба ў рот пакласці. А ці ж рабочы сёння з гэтымі клопатамі справіцца? То-та... А тыя саюзы, выкананні, парламенты, што пастаралі, каб “задаволіць” нашы імкненні да светлага мінулага? Думаеш, туды калейка не ўбыхалі? Ого, яшчэ якую! А тыя ж новыя стварэнні ой як хутка абрасцалі штатамі, сакратаркамі, тэхнікай, мэбляй, будынкамі. А паліцыя калі спатрэбіцца? Туды цяпер толькі грамадзянства, а яны ўсё пішуць і пішуць. Чуў, некаторыя клеркі там старонак па пачыналіся ў дзень співаць. Ой, куды да іх журнэлістам! А цяпер прыкінь, калі на гэты тэрмін прыйшлі, та? Я паспрабаваў адзін раз прыкінуць, то мой калюклятар закліпаў. Як націснуць кнопку з лямпаю рыскамі, ну, калі ж кастуе ўсё гэта, то, ці паверыш, каб калюклятары адны нелі паўскавалі. Але скітраваў я трохі. Уззяў ды правёў дэманінацыю, адкінуў ад кожнай лямпы па тры нулі. Ну, так як у Расіі інаваляў зрабілі. То калі паспрабаваў паліцаваць, зноў далі нулі ў кожным выхадзе паказаліся. Яшчэ разы са сваімі дэманінацыямі, але да толку не дайрэсваў. Думаў, што няспраўна калюклятар, але ўсё ў парадку: унук на ім задачы рашае, як аржэі трышчыць. Я так падумаў: з такімі лямпамі на бытавым калюклятары не чага і час марнаваць. А для таёй справы, пэўна, ЭВМ патрэбна. Як на ёй падлічыць, калі я разы са два я бачыў, і то мімаходзе. Усеішце што-небудзь не туды, а там усё, як мне казалі, ад 380 вольт працуе, то як ёсць, то войкнуць не паспееш. А жыць, браток хочаш! Хочаша дачкашка добрай жыццё! Прэзідэнт жа заклікаў, што трэба пярэпліць, каб дачкашка. Як ты думаеш, дажывеш? Падкінуў бы Бог дзяржэцка, а то на сваім мяне не дацягнуць. Вунь і маладзінка мая падхалюваче мяне, гаворыць, што трэба дзяржэцка. А ведаеш, я табе скажу шчыра, што такіх вась абяцалі ўрада або прэзідэнта нашта сіл прабіраўшых? Што значыць абяцаліся чалавечка? Нават смерць яго не бярэ? Вось падкінулі да пенсіі сотню-другую тысяч рублёў, і то і стымус з’явіўся: дачкашка, пакуль яшчэ і яшчэ падкінуць. Ты не смеяся, я табе праўду кажу. Вось толькі так можна дачкашка лепшага жыцця. Яно так і будзе. Не верыш? Вось паслухай сюды. Есці на старэйш год, сам па сабе ведаеш, усё менш і менш хочаша. Так? Так. А пенсію, нягледзячы на гэта, не-не, да павышаюць. Глядзіш — мы са старой і зберажам такі-сякі капітал. Можна будзе трыну добрую купіць, яшчэ і на трыбу дзе застанеша. Няхай падзыхаюць над драўляным музэйрам. Аркестра не трэба. Адно, што не па кішэні, а другое — не так жалюбні будзе, калі шмат трыбу. Дзіяні, каліж, туды дачкашка шмат піць. Дзіяні што! Трыбушка такая. Людзі мруць, як мухі.

Перабудова, як і рэвалюцыя, працягваецца

Ды што гэта я пра змрочнае. Новы год пачаўся. Дасяг Бог, і пачне тое-сёе папраўляцца, няхай сабе і на паперы, з хлусней напалоу. Затое ж хлусня якая! Усім маюм — мана. Ніхто з намі не зружніцца! Што значыць вопыт, практыка! Як насаркаваць — душа танчыць, ногі халюду халюць, леш (а не выш) хочаша, старасць — не старасці. Тут табе і хлеба намалялі, няма куды дзяляць! Ну і што, калі хлб даражэ? Ты не хвалюйся, ты радуйся. Так, браток, жанр у гэтай казкі! Малака каровы даюць рознага і колкі душа пажадае: начальства — па 3,5 прэзідэнта тлустыні, мн — па 1,5 прэзідэнта. Старым тлустасця. Цяпер, бачыш, не толькі дактары забараняюць, а самі дзяржэца за нас перажывае. Маса — навалі. Не верыш? Як ты згірніш у статыстычны зборнік. Я чытаў, не адарвацца! Ну, і што, калі няма за што купіць? А табе, хіба, шмат трэба? Купі сабе “сіскі-піскі-бычыны хвост”. Есць такі гатунак каўбасы. Я каштаваў. Нічога сабе, смачная. Панюхай толькі перад тым, як купіць. Фірменны пах у яго панівен быць. Часочны. Не ведаю, можа, каб і пах перабіць таго мяса. Але скажу табе з усяей адназначна: духа дхнуўша каўбаса. Памытайся, мы ў застанючы часы купілі толькі каўбасу. Здацца, па 60 капеек была. Рахмендую. Гдзеша, і сярэзіта. Бульба? Бульба, браток, не ўраділа. Падкінуў бы я табе, ды ў самота — уся з грэцкі аржэ.

Абасвісь, кажаш? Паліто старое, чаравікі стапіліся, шапка ў вейнак завалілася? Ну, што ж ты хочаш? Даношаві тое, што ад дзяцця засталася. Некалі, памытайся, паста вайны, яны тваё даношаві. А цяпер твая чарга наступіла. Ты і навашта табе новае? Пасядзець у двары на лавачцы? У магазін ты ўжо не зойдзеш, у паліклініку сам не хадзіш. Ты ўжо не франт, на цябе ніхто заглядацца не стане. Ты ж паглядзі, і маладзінкі — нашы аднагалоскі, таксама не каралева, а як і ты, у медыкаўшы вышываюць да нас на туюсоўку. Так што не перажывай...

Гінае, кажаш, што ўжо нічога рабіць не можаш? Дак гэта ж і добра! Мы, браток, на гэтым свеце такога нарабілі, то як уявіцца прыгледзіцца, ад валасы дыбам устаюць. Калі што і надаліцца, то ўявіцца, колкі маладым спатрэбіцца часу, каб усё на талко-вае перапрабці. Мы ж такога натрылі! Правільна, не па сваёй ахвоты. Так што перабудова, як і рэвалюцыя, будзе працягвацца і пасля нас. І не бярэ да галавы. Калі ты гэты такі замшэлы “савок”, то ёсць яшчэ на ўжым свеце тое, што цябе парадзе, абнавіцца. Вунь, глянь-ка, якая моладзь падрастае! Ды не туды глядзіш. Там — камерсанты, чаўнікі, прадпрыемальнікі. Сюды глядзі. Во! Гэтыя — з партыі! Ну, камсамол! Не чуў? Ну, не камсамол, а як яго... Ага, парты-

ятычны саюз моладзі. ПэСэМэ... Не! БэПэСэМэ. Беларускі, значыць, наш ачыныны гібрыд. Сам “бацька” высядзеў гэтых жаўтаротых куранят. А каб ты чуў, як хутка растуць! Бышам бройлерныя. Ну, не без таго. Улада, канешне, талуде. Тыя, хто самі па сабе, што не апыналіся каля прэзідэнта і ўрада, тыя лічацца бышам бы бяломынкамі. Але, як ты думаеш, што і на іх хутка знойдзецца жалезныя Фелікс, і ўсіх апраходуюць. А гэтыя БэСэМэ, ці паверыш, не паспелі выдуцца, ужо на легкавухах катаюцца, у офісах, так цяпер шыкоўныя кабінеты называюцца, пры камп’ютэрах сядзяць, па сотах вась тэлефонах аляжаюцца. У цябе ж яшчэ тэлефона няма? Няма. Будзе! Трэба толькі дачакацца, пацярпець. А гэтыя партыі, не паверыш, ужо і на “вертыкаль” голае павышаюць. Ага, бынае і загадаюць! Во, браток, якія сёння ўнукі Шарыкава павырасталі! Не тое, што мы з таёй калейкай будоўлі, суботнікі, ударная праца. Сёння маладыя шыкоўныя змагаюцца не на камсамольскіх уварных будоўлях, а з тымі, хто супраць прэзідэнта. Тут, браток, работа не пыльная, гэта табе не ў палатках жыць, не па дзве-тры нормы выдаваць. Халзі сабе ў скурной куртцы, вадзі вушамі, як дактарамі. Пачуў слова “Лука” — бі па мордзе! Пачуў, што нехта на беларускай мове размаўляе, — збівай на зямлю і выспякай яго! Занімаўся ў дэманстранты да апазіцыі і справаўку бойку, сутачку з міліцыяй. А як “зайкуе” свята якое — бярэ чырвоны штандарт, парт “бацьку” і крычы, што ёсць моцы! “Мы маладыя з маладым прэзідэнтам!” Ну, а калі разбярэш, ты ж угледзіш уявіцца, то калі ёсць маладыя? У параўнанні з намі — малады, як мы ў параўнанні з даўжачымі дзямі — сасукні. А пра самота прэзідэнта нічога кепскага не скажу. Па натуре ён — наш, замшэлы “савок”. Ты толькі не спі, калі я табе тлумачу. Нешта ты часіком галавой ківаеш. У згоду ківаеш? Ну, то добра...

Няўжо жывем мы пры царызме?

Я хачу падзвіліцца з таёй адной думкай. Нядаўна я чытаў Маркса. Навашта? А захацеўся яго вучыма падгледзець на сённяшні дзень. Ведаеш, вычытаў я ў яго адну фразу і яна прымысціла мяне нашта задумацца. А пасля нейкіх крамольных думкі ў галаву паляцелі. Дык вось, Карл Маркс пісаў пра класавую сутнасць буржуазнага заканадаўства. Думаў, і табе будзе цікава думкі знаменітыя вышываючыя вучыні. Схвіль уявіцца! “Кожны парграф канстытуцыі змяшчае ў сабе сваю ўласную супрацьпаліццё, сваю ўласную верхнюю і ніжнюю палату: свабоду — у агульнай фразе, ліквідацыю свабоды — у апраўжэнні”. Змікінуў? І вось пра што я задумаўся. Наш прэзідэнт, урад, аж дзве палаты рызунікаў крычаць, што яны вельмі клопачыцца пра людзей, пра іх дабрабыт, сацыяльную інфраструктуру. Ні пра каго ж нас так не клопачыцца, як пра тых, хто знаходзіцца “за рыскай”. Усе дзень і ноч не спяць, а ўсё думуюць пра неабарач, каб пазбавіць іх хоць бы “на рыску”. А ты ўсё паздаваліся. Запелі на свае 20—30 долараў ці што? Можна, яны думуюць, што іншыя лепей жывуць? Тыя ж, якія яшчэ працуюць, ім ж і так не саадака: з іх дзяржэцкіх палаткі, каб хоць як наскрэбці нам, старым, на пенсію. Чуў, што ў нас дзе прэзідэнт шыкоўнае сімбальсці палаткі дасягаюць. Зрабі ты сёння, калі ўласна, вядома, 200—300 долараў, і цябе аблупіць палаткамі, як ліку. І ад прадпрыемальнікаў цяпер вазамі не прадукцыю вывзю, а палаткі. Я вась чытаў, што ў той жа Амерыцы стаўка палатку не перавышае гэтыя трышці тры прэзідэнта і то толькі тая, каб заробак пераваліць за шэсць тысяч долараў у месяц. А ў нас, пачуў, палаткі абшываюць тых, каму пн бы выдавалі дапамогу па беланасі. Вось і атрымаўся: з аднаго боку, войкаюць, што людзі бяднячэ, а з другога боку — адбіраюць усё, што той зарабіў. А дадай сюды інфляцыю. Ой, браток, гэта такі шалаш, што з’явае ўсё на свеце, у тым ліку і нашы грошы. Мусіць, мы са старой дарэмна збіраемся разбавіцца.

Далей. У нашай Канстытуцыі дадзена права займацца бізнесам. Я, напрыклад, не супраць. Хто ўмее, няхай займаецца. Не так гэта кепска, як я прыгледзеўся. А на самай справе законны і палаткамі актыві, чуў я, душаць прадпрыемальных людзей. Нам бышам бы далі свабоду, дамакратыю, аб’явілі прыарытэтнымі правы чалавеча. А на самай справе? Як гэта я сам себе супярэчу? Ты паслухай, куды я вяду. Я і без цябе ведаю, што ў нядаўняе свята... Вось уззяў прэзідэнт ды паставіў крэм на гэтым канстытуцыйным праве свым указам N5. Правільна, прышоўся па душы гэты ўказ не так народу, як самім шарыкавым, які сядзець ля дзяржэцкага карыта. Ды, ці забавіць ты, у нас законы чамусьці не ўсе аднолькава выконваюцца. Тыя законы, якія накіраваны на палітычныя жыццё людзей, чамусьці не выконваюцца. Усе стончюць, што нейкі там механізм не хапае. А тыя, што аб’яжэваюць свабоду чалавеча, прадпрыемальніцтва, уласнасці на зямлю, развіццё бізнесу, фермерства і прыватных сялянскіх гаспадарак, выконваюцца “вертыкаль” з вылікай ахвотай і энтузіязмам без усякай механізацыі. І вось народ бяднее, дзяржава аздекуецца з людзей, разняе мільяні і дэманстрацыі, закрывае газеты, сэрва бела для хапаві ў “варанкі” права на вуліцы людзей, правы чалавеча топча намі. А прэзідэнт, ягоняя прапаліцысты крычаць на ўвесь свет, што ў нас свабода, дамакратыя, любоў да народа! Да чаго я вяду? А да таго, што пры сацыялізме, па Марксу, усё павінна быць наадварот! Також ж вытараўлі толькі ў царскай Расіі. Вось і крушыцца ў масі галава тая крамольная думка: а ці не пры старым капіталізме мы цяпер жывём? У тым самым капіталізме, супраць якога выступалі ўсе класікі марксізма-ленінізма!

Я вась яшчэ над чым задумаўся: а чаму гэты ў нас мільяны называюцца народнай, судзі — народныя, дзупаты — народныя, прэзідэнт аж усенародны, армія — КДБ таксама ад народа? Усе — народныя, а душа свай роднага горш, як пры царызме.

Нешта тут, браток, не так. Нешта тут перакручана. І ў Маркса я не знайшоў тлумачэння. І праўда, дзе ж ён адтуль патлумачыць, што такое рынкавы сацыялізм. Гэта, пэўна, наш прэзідэнт дапоўніў Маркса. Бачыш, дадумаўся! Рашу пайсці далей самота барадача! Чуў я, што ён лічыць сабе, як і Ленін калейскі, вучнем Маркса. А я тады-сяды думаю, а ці ўзнуў бы Маркс нашта “бацьку” да сабе ў вучні? Я вась аніж не магу ўявіцца. Наш прэзідэнт, калі выступае, усё правільна гаворыць, усё правільна намячае, ірне кашулю на грудзях, гэтак ён душой хварэе за сваіх падданных, а ўсё як стаяла на адным месцы, то і стаіць. Бышам усё наўкола аслупяніла. І не скажаш, што малаграматыны. Два інстытуты закончыў. Хто яго ведае: ці то кепска вучыўся, ці настаўнікі такія былі... А? Як ты мяркуеш? Пра Савескі Саюз думаеш? Пра чым тут Саюз? Я яму пра Івана, а ён мне пра Кузьму. Які ж ты пасля гэтага субсеідак? І табе, як іншым, таксама хочаша ў Саюз? Не маі, хочаша. Цяпер шмат каму ў Саюз хочаша. Асабліва ў нашым уророссе. А ведаеш, чаму? Настаўля! Не чуў, што гэта такое? Гэта калі цягне цябе, бышам хто за крысо, у мінулае. Есць такі сродак абароны ад цяперашняга жыцця. Вось вазьмі ты, да прыкладу, начальства. Асабліва кіраўнікоў. У Саюзе яны яшчэ б кіравалі. Там сістэма была аладжаная. А ў самастойнай дзяржаве — не ўмеюць. Тут, аказваецца, сваёй галавой трэба думаш і асабіста адказваць за тое, што зрабіў. Аказваецца, што галава не прычунна самастойна думаш, ды і асабіста адказваць за тое, што зрабіў. Раней як было? Не спраўіўся ў адным месцы — перакінуў у другое. Мога, калі невялікая шышка, і губіцца ў моры кіраўнікоў. А цяпер усё навідавоку: і ў людзей, і ў начальства. Кепска ці дужа хораша кіруеш і, крый Божа, не з вылікай ахвотай падтрымліваеш палітыку прэзідэнта, адна дарога — у турму, а та яшчэ лепш — у ізалятар. Памарінуць там, набіршыся, як сабака блох, хвароб усеіх, а потым абмяняюць цябе на паперку аб нявысездзе. І на “волю” выйдзеш, з букетам... Ды якіх табе кветка! З букетам хвароб. Во, як Вінікнава. Памытайся не? Я ведаю, што памятаеш. Ты на прыгожых маладзін забудзеся вока кляну... Гэта ж мне адзін мужык раскаваў па свкрэце, што скажеш ён паўгода ў следчым ізалятары. Нейкая там памылка выйшла, па іжым ланосе чалавеча сапалі. То, ці паверыш, я адпусціў, баўдэ не талікі ўсё наўкожа. Жонкі бачыць, дзяцей. Маці роднай не давяраў. Яму аказваўся, што ўсе яны — апазіцыянеры. Так зламалі чалавеча, запалалі. Цяпер, чуў, у Навінах лемчына. Доктары мучаюцца: прасіцца назад у ізалятар і, хоць ты плач, не хоча вяртацца на волю. Таксама, ліжы, настальгія. Можна, і з намі так, а? Як ты думаеш? Маўчыш? Цяпер амаль усё маўчыш. Ці, можа, заснуў? Не? Не ведаеш, што адказаш? Ну, тады памаяўся. Маўчыш цяпер — адзіны паратнак. Адкрысці рот — пад “жапан” патрапіш. А надалуку чым маўчыш, гавары толькі добрае пра “бацьку”, “дзядзюль”, “брата”, “свата”. Хвалі ўсю “радыню”: улады, палаты, прэзідэнта, знешнюю і ўнутраную палітыку, хвалі “вертыкаль”. Лай, не зважай апазіцыю, пазначыў, нацянялістаў усіх, хто на дэманстрацыі і мітынгі ходзіць, але не пераблітай толькі! Дэманстрацыі і мітынгі будуюць і ў палітрыку прэзідэнта, ад аднанна з Расіяй у адным дзяржаве. А што да апазіцыі, то можаш не саромецца. Калі што не даспадобы ўлада, то ты крый нават маючы. Не бойся, у пастарунах не зчыняеш. Убачыш апазіцыянера, можаш яму або па твары з’яваць, або дасеці ў мільнію. Сусея не пад скажаш пра прэзідэнта, партыя “бацькі” няма на кухні, анекдот пра вераволу непатрэбны раскаваў — наліцкі куды трэба. Ты вядзеш, некалі ўмеў. Ну, не крхдуй, гэта я не пра цябе. Так, да слова прыйшлося...

Ну, іноў я з калейны збёйс. Ты ўжо калі ўзніс слухаць, то сядзі спакойна, не тузайся. Ага, пра ўладу. Ну, дык вось. Наша ўлада ведае, як панаваць: таму, каму ёсць што скажаць, рот затыкае, а каму варта было б памаячыцца, у таго рот не зачыняецца. Я дык часіком шара Патра ўспамінаю. Во быў чалавек! Дурням гаварыць дужа не даваў, паіражэваў: дурны — лепш памаячы, бо рот адкрысці і адрозу дурнота навідавок вылезе. Сёння гэтыя правіла не прытрымліваюцца. Кепска, мусіць, пэтыроў у школе вучаць. Ці то гісторыкаў не хапае, ці можа, гісторыю ўжо перапісалі? Ну, во! Заснуў-такі, пеня, трышчэў! Гэ! Што тадыш вярнае? Не сці! Зма на двары, яшчэ зважыць з лужы на снег і капці табе. Так і не дачакаешся лепшай жыткі. Вунь, паглядзі, твая ўжо з балкона рукой махае, каб у хату ішоў. То ідзі, можа, пасэрбай чаго гарачага ды каласі. Кажуць, калі шыхныя сядзіш ці ляжыш, а лепш за ўсё, калі спіш, то тады сілы не так хутка паклаюць чалавеча. Будзеш так рабіць, можа, яшчэ пакажеш троку. Спытайся нешта хацеш? Пытайся. Забыву? Ну, гэта ў нашым уророссе бывае. А... Хто Шарыкаў? Успомніў-такі! Ну, гэта доўгая гісторыя... А калі коротка, то аднаму мужыку, каб выратаваць яго ад смерці, прафесар сабачае сэрца ўстаў. Ну, і выратаваў яго. Праўда, не ўсё ладна было з тым мужыком. Вядома, чалавек з сабачым сэрцам ды яшчэ на кіруючых пасадках... Казкі, гаворыш? Вось дзівак-чалавек! Гэта не казка, а самы найвышэйшы рэвалюцыйны перыяд у нашым жыцці! Век да цябе, а таго не ведаеш, што і ты, і я, і ўсе мы — дзці і ўнукі таго самага Шарыкава!

Ну, ідзі ўжо, а то твая прастудзіцца, на балкона сточы. І не расказвай нікому пра тое, што пацвў ад мяне. Не паслухаеш — па “хараного” напорушся. Удху будзем у ізалятары такі лічыць. Вось там і прычымся кінжу Міхаіла Булгакава пра таго самага Шарыкава. Запомні, кінжа называецца “Сабачае сэрца”. Запомні? Добра... Ну, ідзі, ідзі...

Гэта ж трэба тако! Чалавек сваё дажывае, а пра бацьку роднага да сённяшняга дня нічога не ведаў. Пяр... стары!

Старый императорский дворец в Киото

Слева: уголок внутреннего сада. Справа: императорский трон; специальная комната для императорских ресалий — мечта и яшмовых подвесок.

Зеркало

О сочных гранях нового российского капитализма

“Нью-Йорк таймс” (США): “Если выехать по автострасе из Москвы в сторону Украины, то примерно через дюжину миль от города у металлической ограждения площадью 6 кв. футов, специально сооруженного для хранения 15 тонн арбузов можно встретить Араса Гусейнова, механика из Азербайджана.

По его подсчетам для продажи этих 15 тонн понадобится много дней, гораздо больше, чем 37-летней Нине Егоровой, работавшей с ученой степенью в области экономики, которая сидит в нескольких сотнях футов, торгуя двумя тоннами арбузов, привезенными ею и ее мужем в фуруне из отпуска в южной части России.

Каждый день около дюжины торговцев арбузами устанавливают свои стелы — иногда вполне превосходные размеры гусейновского — вдоль 10-мильного

участка той же самой дороги, продавая в розницу немалый урожай арбузов, стекающих в Москву со всех концов бывшего Советского Союза.

Природа внесла немалый вклад в это изобилие. Жара в южной России, на Украине, в Молдавии и Азербайджане помогла вырастить этим летом особенно богатый урожай. Не переполненный московский рынок арбузов действует нишу в торговле, по принципу ферма — рынок, которая делает капитализм российского стиля уникальным опытом.

“Это издевательский бизнес, — говорит со вдовом Егорова, чьи руки и плечи стали коричневыми от загара за те дни, что она провела на обочине дороги, читая книгу. — Здесь слишком много конкурентов”.

Азербайджанские торговцы овощами и фруктами вроде Гу-

сейнова уже давно почти полностью контролируют приличный московский рынок. В этом году избыток позволил открыть пространство и для новичков, таких как Егорова, считающаяся, что она нашла хороший способ подзаработать. После двух поездок в Астраханскую область на юге России, где они с мужем купили арбузы по 1 руб. за килограмм, и духиасельного сидения на обочине автострасе, продавая их по текущим ценам 2 руб. за килограмм, Егорова должна доказать своей инициативой способность заработать эквивалент жалования работница находящегося неподалеку авиационного завода за полтора месяца (3 тыс. руб.).

“Если учесть затранные бензин, время и усталость, то это того стоить”, — говорит она. В будущем году она сделает ставку на продажу картошки, выращенной на даче.

Торговцы на обочинах дорог, особенно нерусские, становятся легкой добычей банд молодых хулиганов или даже местных полицейских, которые налетают на автомобили, набирают полные руки арбузов и скрываются в облаке пыли. Гусейнов, живущий в палатке в лесу у автострасе, потерял во время одного из таких рейдов 2 тонны арбузов.

“Такое случилось 3 раза за две недели”, — говорит 25-летняя Селета, приехавшая из Новороссийска, где люди работают, но не получают зарплату. Они зарабатывают 12 дол. в день на другом стенде у шоссе.

Для торговцев и сезонных рабочих Москва остается магнитом. “В Москве высокие зарплаты, в московские есть деньги, — говорит Егорова. — Вот почему люди едут сюда”.

Москва ограничивает выдачу виз неправославным священнослужителям

“Павс” (Испания): “Российское правительство нанесло новый удар по религиям за исключением православной, которая набирает все большее влияние в этой большой стране, в которой раньше господствовала коммунистическая идеология. Теперь священники, которые прибывают на работу в Россию, предоставляется виза только на три месяца, тогда как раньше визы позволяли им находиться длительное время. Эта мера вызвала волну протестов. Это понятно, если учесть, что большинство неправославных священников в России — иностранцы.

В прошлом году вступил в силу закон о религии, который вызвал широкие международные протесты, поскольку он дискриминирует “нетрадиционные”

конфессии. Новое распоряжение было введено МИД, МВД, пограничниками, оно наносит удар и по иудеям и мусульманам, хотя законодательство относит религии к числу традиционных. Однако они привлекают для службы в России многих иностранных граждан.

Чтобы понять масштабы катастрофы, рухнувшей на католическую церковь, достаточно сказать, что из служащих в стране 190 священников русских лишь десяток, тогда как остальные приехали из-за границы, в том числе из Испании. Аналогичное положение существует со 170 монахинями и с 1500 протестантскими миссионерами. Примерно половина равнины также иностранцы”.

Связь между состоянием здоровья и изменениями в климате

“Нью-Йорк таймс” (США): “Ученые уже давно теоретизируют о том, что климатические изменения, связанные с глобальным потеплением, способны спровоцировать вспышки таких болезней, как малярия, лихорадка денге, холера и сердечный удар. Однако из-за скромных расходов на проведение соответствующих экспериментов они не могли доказать это более убедительно”.

Теперь эксперты получили подарок для исследований от одного неожиданного благодетеля — феномена “Эль-Ниньо”. В сочетании с акцентированной тенденцией к глобальному потеплению, вызывают ученые, по-полное явление “Эль-Ниньо”, вероятно, сделает 1998 год самым

теплым за несколько столетий. А сильные ливни, засухи и другие экстремальные проявления погоды, принесенные “Эль-Ниньо” в прошлом году, как раз и являются тем, что, по предсказанию многих ученых, как полагают, также будет способствовать потеплению на планете в ближайшие десятилетия.

Итак, полагая, что 1997 и 1998 годы могут представлять собой предвещения грядущего, специалисты, уделяющие внимание влиянию климата на состояние здоровья, сейчас собирают данные о связанных с погодой заболеваниях и смертях в последние месяцы.

Вот некоторые выводы: “Всемирная организация здравоохранения сообщает о

“количественных скачках” в заселениях малярий в во всем мире, совпавших с экстремальными проявлениями погоды, связанными с “Ниньо”.

Десятки тысяч человек в Кении и Сомали пострадали от другой болезни, переносимой москитами — лихорадки Рифт-Валли. По меньшей мере 200 человек скончались после сильных дождей с 1961 года ливней, вызванных, как полагают, “Ниньо” в этом регионе;

Случаи заболевания холерой заметно увеличились в прошлом году в Латинской Америке, где прогрессировала эпидемия в течение 7 лет, а также в некоторых регионах Африки.

В обоих случаях это связывают с ливнями и наводнениями,

Куба: наступление на социалистических “миллионеров”

“Павс” (Испания): “Кубинские власти ужесточают меры, чтобы избежать обогащения трудящихся, которые добиваются этого собственными силами.

Кубинцы, которые смогли в последние годы экономически выделиться из массы, используя капиталистические лазейки, открытые правительством Фиделя Кастро, находятся под прицелом. Власть начала наступление, пока что только идеологическое, на социалистических “миллионеров” и “нуворишей”, возникших благодаря реформам. Сам Фидель Кастро предупредил в

своей недавней речи, что “очень много вреда причиняет избыток денег, появившийся у многих людей”, и призвал принять меры, чтобы избежать роста неравенства.

“Чем больше мы контактируем с капитализмом и больше ощущаем, что происходит, тем более сильное отвращение он у нас вызывает”, — заявил Кастро. Кубинский лидер, которому 13 августа исполнится 72 года, выступая в парламенте, не скрывал глубокого недовольства, вызываемого у него социалистическими “нуворишами”, которых он иронично окрестил “креольниками”. Фидель Кастро красноречиво нарисовал портрет креольских “миллионеров”: это те, кто “накапливают состояние, сдвигая в аренду жилье, которое им предоставило государство”, владельцы частных ресторанов и другие предприниматели, которые “способны зарабатывать до 1 тыс. дол. в месяц, что эквивалентно 20 тыс. песо”, а во время как учителя, врачи и полныещеские, работающие на государство, получают от 140 до 400 песо.

Кастро лично выдал рецепт против углубления социального неравенства: “Налоги на тех, кто заработал много, — помощь тем, кто зарабатывает меньше”.

Гороскоп для Бориса

“Санди тайме” (Великобритания): “На Россию надв

Страсти

И хочется, и колется...

стится с браком и половинойжитого имущества. И если вы занимаете место за одним из столов красного дерева для конференций, задумайтесь, стоит ли игра свеч.

Взгляните, что вы натворили. Дом и семья разрушены, сердца разбиты, надежды похоронены, вы истратили на суды, а юристы обогатились. И чего ради?

Вы в браке более двух-трех лет, он довольно благополучен, но то, что вы испытываете в своей постели, может быть прекрасно, но, скорее всего, это не страсть. Не то ощущения, которые были в самом начале, когда оторвались друг от друга было просто невозможно.

Это — одна из тех истин, которые не хочется принимать. Привычные вещи могут согреть сердце, но именно неизвестность, волнение, которое вызывает незнакомое тело, простыня с чужими запахами заставляют кипеть кровь.

Страсть — это нечто фантастическое. Кто согласится отказаться от нее на всю оставшуюся жизнь? Почему мы должны это делать — даже те, в ком по-прежнему жива любовь к своей спутнице (спутнику)? И в конце концов — что общего здесь с любовью?

Говорят, что человек должен использовать все возможности своего разума. То же и с телом. Заниматься любовью с одним человеком всю жизнь, как это ни похвально с точки зрения морали, означает не в полной мере использовать возможности своего тела. Это противостоит природе.

Монагамия — обуза, исполненная для простого смертного. Исследования, проведенные в 60-х годах, показали, что к минимуму половина семейных мужчин и четверть женщин

имеют внебрачные связи. Задумайтесь, какими бедами это чревато. Ревность, чувство собственности, ложь... Если в день свадьбы вы клялись не обманывать, но обманываете, это и есть предательство.

Определенные круги общества выработали в этом отношении такую позицию: не пускаться в распри и сам не распускай ничего лишнего. Модель брака в данном случае выглядит как будто вполне цивилизованно и поощряется житейской практикой. Она действовала веками и продолжает действовать. Муж может иметь другое, а жена — другого, но это не разрушает брак.

Такая модель укладывает корни в средневековые, когда высший класс ставил целью обеспечить преемственность собственности и происхождения.

Брак был союзом. За его пределы можно было выходить, но делать это следовало осторожно, чтобы не ранить свою половину, не запятнать честь фамилии. То, что происходило за пределами дома, было неважно. Главное — защитить и сохранить брак.

Мужчины охотно пользуются этой моделью, но не хотят, чтобы так же поступала жена. Вот что говорил об этом французский кинорежиссер Роже Валим, большой охотник до женщин. В то время он был женат на Джин Фонде: «Мужчина не может быть только с одной женщиной. Это противостоит природе. Да, бываю с другими, но это неважно. Я люблю только Джин».

А если она будет с другим мужчиной? «О, нет! Женщина должна заниматься любовью без любви. Это тоже противостоит природе». Вскоре брак Р. Валима и Дж. Фонды распался. Модель должна подходить обоим.

В обществе прочно утвердился определенный набор морали. Мы не можем принять одновременно и брак, и внебрачные связи. Это дурно, непорочно, аморально. Тем самым мы разрушаем брак.

Исчезла страсть? Завяжите роман. Кипит кровь при виде коллеги? Затащите ее в постель, поглотите ради нее голову, разведитесь с женой, женитесь на девушке по имени Соблазн, через пару лет вы останетесь, познакомясь с другой такой же, и все завершится тем, что мы имеем, — одним из самых высоких показателей разводов в мире, от семьи останутся лишь обломки.

Развод? Если вы чувствуете себя несчастным и ничто не может изменить — конечно. Но не спешите. Семью, стабильность надо беречь, как саму жизнь.

В 70-х годах обществом был проведен своего рода эксперимент. Стал модным так называемый свободный брак: ты идешь своей дорогой, я — своей. Дома муж с женой рассказывали друг другу абсолютно все. Люди считали, что так они сохраняют свободу. А на самом деле это лишь еще одна вариация на ту же тему: мы можем пойти «налево», и, пока мы открыты, все хорошо.

Нет, нехорошо. В некоторых семьях открытость дошла до такой степени, что ее ветры разметали семью, исключив судьбы людей.

Сидя за полированным столом красного дерева, поминать бы систему, работала она должна быть двусторонней, заключает немецкий журнал для мужчин. В роли женщины, которая сейчас напротив вас, может оказаться и ваша собственная жена.

Н.С.

Спорт

В отставку!

То, что тренерская доля ничуть не легче пресловутой шапки Мономаха, лишний раз подтвердил прошедший недавно во Франции футбольный чемпионат мира. По его итогам из 32 тренеров сборных сразу 21 наставник был уволен либо подал в отставку. Такого еще не было.

Принимать некоторые тренеры не по доброй воле расстаются со своими должностями еще по ходу турнира. Естественно, что под горячую руку попадали в основном те, чьи команды выступили на французском мундиале неудачно. Так, например, тренера сборной Саудовской Аравии Карлос Альберто Паррейру, привезшего четыре года назад сборную Бразилии к чемпионскому титулу, принял этой страны Фабис Бин Фахад выставил со службы словами: «Я в нем разочаровался». Южноафриканский министр спорта Чавеза на очередное поражение родной команды отреагировал в адрес ее тренера француз Филиппа Груссе незамедлительно: «Увольните его!». В Соединенных Штатах авторитетный футбольный босс Алан Ротенберг, также неудовольствием выразившись, командой (еще бы, ведь американцы уступили принципиальному матчу своему врагу по жизни Ирану), ничтоже сумяшеся ушел в отставку тренер Стив Сэмсона. А вот румынский наставник Ангел Йорданеску все предусмотрел заранее. Еще до мундиала он заключил контракт со сборной Греции и тем самым уберечь себя от критики и интриг.

Иногда судьба наставников зависит от менталитета и национального характера нации. Некоторые народы, как, например, японцы и корейцы, из-за повышенного мнения о самих себе каждое спортивное поражение воспринимали как оскорбление национальной гордости. И для них неважно, что объективно эти команды никуда не могли выступить лучше. Тем не менее тренер японцев Такеси Окада взял всю ответственность на себя и ушел в отставку. Тренер южнокорейской сборной Бум Кун Ча стал одним из тех, кто не «дожил» до конца турнира. Его сняли после разгромного поражения 0:5 от голландцев, сделав крайним в неудачном выступлении команды. А ведь он известный в прошлом футболист бундеслиги и котируется в развивающихся странах как специалист очень высоко.

Независимым оказалось положение «белых немиров» в африканских странах. Все пять команд с «черной кожей» тренировали европейцы. Все пятеро работали по краткосрочным контрактам и за большие деньги. И никто не удержался на своем посту. Неудачно до чемпионата мира в их адрес сыпались упреки

Бонев тогда заявил, что подал в отставку, однако исполком его отставку не принял. Более того, продлил с ним контракт на четыре года. То же самое касается и немца Берти Фогтса. Несмотря на неудачу, ему дали очередной карт-бланш.

Несколько удивительной смотрится отставка триумфатора Франции-98 Эмента Жаке. Однако его уход был, что называется, плановым. Об этом было известно еще до начала чемпионата мира.

И возможно, на этом грустном фоне кое для коего есть и успокоительные мотивы. К примеру, Карлос Альберто Паррейра получил за месяц работы в Саудовской Аравии 1 миллион долларов (около 560 тысяч долларов). Тренер нигерийской сборной Бора Милутинович зарабатывал в месяц 35 тысяч долларов плюс премии: 20 тысяч долларов — за победу, 100 тысяч — за выход в 1/8 финала. К слову, если бы нигерийцы завоевали чемпионский титул, о чем их наставник во всеуслышание заявлял накануне первенства, Милутинович получил бы 500 тысяч долларов.

Как видим, судьба тренера сборной — довольно непрская штука. И зависит она от многих обстоятельств. Сегодня ты на коне, а завтра — еще бабushка наловое сказала (пример с Паррейрой). А потому, видимо,

можно понять великого Франца Бекекенбауэра, когда тот после выигранной со сборной Германии на чемпионате мира 1990 года ушел из поста тренера со словами: «Я счастлив, что мне эту работу делать больше не придется».

Дмитрий ЕРМАК.
На снимке: южнокорейский тренер Бум Кун Ча в окружении полицейских в аэропорту по прибытии на родину.

«Вандроўная пташка»

Ды і я ж вам павесянку
Ды і я ж між вамі ўзрос
І мне Бог на свеце даў гора
Штобы лепш і вас любіў і ўмеў
спасцідаць.

Ой, што ж вы мнепіс туп,
Да каго даіва!
Шкода, што на галас вас
старонка прылігла.
А як прачнецца з сна гэты
Дабрадышка,
Паўна, будзе слухаць вас лепш,
Ян Чачот.

Асоба, відомая на 1/6 і нават большай прысторице зямлі. І калі гэтая Асоба — Творца, калі з ім звязаны многія падзеі ў гістарычным, культурным, грамадства, падстава можа паслужыць не толькі прэм'ерам, але і...

Тут я называю некалькі твораў, каб чытаць задагадаць, пра каго ідзе гутарка. «Вернікі» (сл. М. Багдановіч); «Трэба дома быць часцей» (сл. Р. Барышніна); «Я не магу пра вас забыцца» (сл. П. Броўкі); «Зачараваны маг» (Міхалі) (сл. Г. Бурдзіна); «Бярозка», і яшчэ можна было б пералічыць і пералічыць, але ўпэўнены: чытаць «Народнай волю» задагадаць па назве першай пэснi, пра каго ідзе гутарка, бо твораў столькі ў яго, што для рубрыкі «І ліцеца хваляй пэснi» хопіла б на 15 год!

юбілей, але...
Даслаўны вышыванні Лучанку, мы ад яго сакратары атрымалі адказ, які і змяшчаем крыху ніжэй:

«Найшаноўная Народная воля!»
Дзякуй Вам за шчырыя віншаванні, але даручце, яны — заўчасныя.

Юбілей Ігара Міхайлавіча Лучанкі, народнага артыста Беларускага дзяржаўнага тэатра культуры і мастацтваў, лаўрэата прэміі Ленінскага камсамола, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі, старшыні Беларускага саюза кампазітараў, старшыні ваенна-інтэлектуальнай камісіі Рэспублікі Беларусь, ганаровага грамадзяніна горада Саліска (Расія) і Мар'інай Горкі (Беларусь), доктара музыкантаў, навуцы, акадэмі-

ка будзе адзначацца ў XXI стагоддзі, у 2000 годзе.

А на гэтым, XX стагоддзі ўжо ўсяго годзе!
Можна, і сапраўды, годзе гаварыць пра юбілей? Няхай лепш сёння чытаць «Народнай волю» памяціміца з прэм'ернай пэснi на словы Яна Чачоты (верш, дэ-рэжэ, а творца сям'інах і плошчi галод жыцця пэснi) «Вандроўная пташка». Музыка рамантычна-узнёслага кiтапiтy, напісаная Ігарам Міхайлавічам, будзе добрым падарункам для чытачоў, якія шануюць сапраўднае.

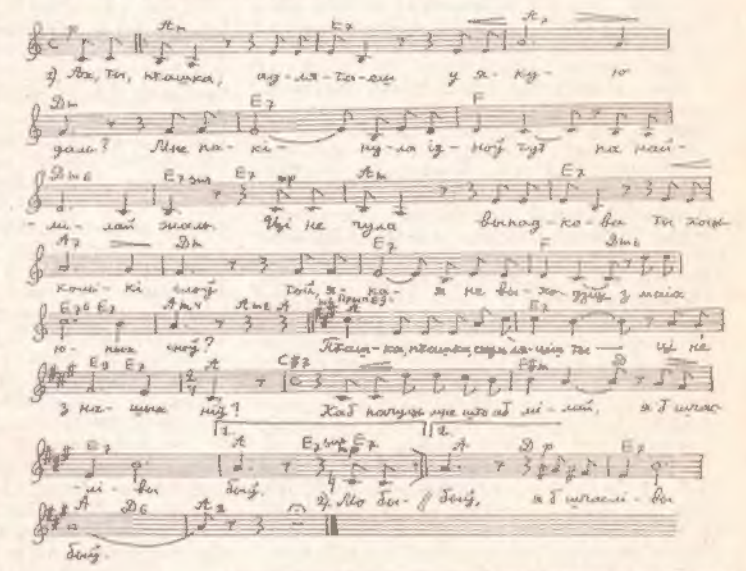
Вячаслаў СТАТКЕВІЧ,
саліст-вакаліст Беларускага дзяржаўнага ансамбля народнай музыкі «Святая».

Фота Таццяны Лукашэвіч.

«Вандроўная пташка»

Верш Яна Чачоты
Ах ты, пташка, адлятаеш — у акую даль?
Мне пакінула зноў тут
Ці не чула выпадкова ты хоць
калякі саю?
Той, якая не выходзіць з маіх
юных снаў?

Музыка І. Лучанка
Я б ішчэліны бiў.
Мо была ў не садочку?
Ці не спрэла там
Той найзжэй, да якой бы
паліцеў я сам?
Ах ты, пташка, адлятаеш — у акую даль?
Мне пакінула зноў тут
на наймільш жалю.

Гандбол: жэрабця спрыяе беларусам

У выніку жэраб'ёўкі, якая адбылася ў Вене, самых моцных супернікаў у розных групавых турнірах атрымалі чэмпіёны Беларусі.

За выхад у асноўны турнір Лігі чэмпіёнаў мінскаму СКА другі гол запар прыдзецца канкурыраваць з беларускім клубам «Црэна звезда». У мінулым сезоне, нагадаем, югаславы аказаліся маейшымі. У аналагічных турнірах сарод жаночых каманд сталічны «Політэхнік» выступіў супраць каманды «Крым-Электра» са Славеніі.

У турніры Кубка ўладальнікаў кубкаў жаночых каманд РШВСМ-РВАР (Мінск) памерываў сабілі з румынскім «Сікату-Бел», а гандбалістам сталічнага СКАФа

будзе прастыяцца грузінскі «Мамулі».

У розных групавых турнірах беларускім клубам трэба будзе сустрацца з украінскімі спартсменамі. Дзв'яццаты з гомельскага «Універсітэта» ў 1/16 фінала згуляе са сталічным клубам «Друі-Белла», а ў Бельгіі гандбалістам «Неспеліта» прымуць мінскі «Арктрон».

Усе матчы абудуцца ў кастрычніку.

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БелТА.

Частные объявления

■ ПРОДАМ
Рабочую лошадь (4 года), молодого коня (1 год и 6 месяцев). Т.8(216) 2-01-17.
Фурнитуру для мягкой игрушки (глазки, носики). Т.234-60-41, 279-84-44.
Доску половую, кресло ПФ-115 белую. Т.246-22-77.
■ КУПЛЮ
Золотые сережки, кольцо с бриллиантом, коронку, цепь. Т.231-70-32.
■ УСЛУГИ
Получение лицензий. Т.277-85-28.
Инф. сборник «Работа за рубежом» — нефтешахтеры, уборка урожая, на судах, французские иностранные легионы, др. сезонные, контрактные. Условия, адреса, образцы документов и контракты. Для граждан СНГ — Green Card! Пакет документов и многое др. Конв. 222120, Борисов-3, в/я 500.

Хочаце — верце, хочаце — не верце...

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

Астрапсіхалагічны прагноз на перыяд з 17 па 23 жніўня

Тыдзень будзе дастаткова ўдалым. Яго першая палова абяцае быць напоўненай спакоем і размеранасцю. Некаторыя ў гэты час могуць схіліцца да вырашэння ўнікальных праблем без «залішняга шуму» і спешкі. Падобная ўраўнаважанасць будзе добра дапаўняцца мацымасцю карэньнымі вібрацыямі, змяняць сваё ўспрыманне прыгажосці, спосаб бачання і ацэнкі акружачага міра і сваіх адносін з людзьмі. Фартуна абавязкова ўзмацніцца тым, хто здольны хутка прымаць рашэнні, а таксама знаходзіцца ў творчым пошуку. Прабуда, хуткасць не падраўмавае рызык — яна як раз-такі непажадана. Найбольш напружанае абяцае 22 жніўня.

АВЕН. Тыдзень спрыялы для творчых самавыражэнняў, разлішчэння ідэй і праяўленняў ініцыятыў. У яго сярэдзіне вырта прыявыжана да сваіх акрыяў і знаходка, ваша задача абавязкова і абнаравацца. У канцы тыдня паклапаціцца аб знешнім выглядзе і добрым самаадчуванні.

ЦЯЛЕЦ. Пастарайцеся ў пачатку тыдня не прысягаць сваім утварэнням хатнік. Вазьміце на сябе адказнасць за пазыўны сямейны справы, гэтым вы вырашыце асноўную масу праблем. Ад таго, наколькі добра-смыслена вы праявіце і рэалізавце свае ініцыятыў у хатніх справах, будзе залежаць утульнасць у доме і абстаноўка ў сям'і.

БЛІЗНЕЦЫ. У пачатку тыдня аднесіцеся да рознага рода інфармацыі як да струменя, якім вы зольныя кіраваць. У сярэдзі тыдня вы вырашыце, адкрыці і свежыя падыходы да навучаня і працы ў інфармацыйнай галіне дазваляць умацаваць уласны аўтарытэт. У канцы тыдня магчымыя расстройствы некаторых плаву, але яны не будуць непрыемнымі.

РАК. У пачатку тыдня пазбягайце прымаць рашэнні адносна важных набышчў і іншых грашовых трат, паклапаціцца на адны толькі пачуцці. Не забывайце таксама, што не ўсё тэ золата, што блішчыць, і ў сярэдзі тыдня плавы вашай ачавічансці па-добраму адзінца не толькі акружачым, але і сабой.

ЛЕВ. У пачатку тыдня ад вас запатрабуюцца ініцыятыў у сферы дэлавава партнёрства і пры вырашэнні ўспялкіх спрэччых пытаньняў. Не забывайце ўлічваць пазыўны апанентаў — і рэзультат уладата дэпламатна ў тэс у кішэнні. Сярэдзіна і канец тыдня могуць прынесці свежы погляд на уласны імідж. Амерыку вы наауд іі адкрыце, але змяніць сё-тэс у сваім знешнім выглядзе нааудна прыявыжана.

ДЭВА. На працягу ўсёго тыдня пастарайцеся свае рашэнні і сур'ёзныя намеры не выжыляць залішня адк-

рыты і ўпарта. У яго пачатку гэта дапаможа забезпечыць неспараўменны ў прафесійнай сфэры, а ў сярэдзі тыдня дазволіць узніць на сябе адказнасць у розных важных справах, не звязваючы ўласную ініцыятыву не забудзь вы гадзінамі для вас абавязавасці.

ШАП. Гэты тыдзень адзвіжыць вам плутоўную ролю ў жыцці і дэзінных ка-дэктыў супрацоўніцтва і сярбю. У пачатку тыдня пастарайцеся збалансавана паміж патрэбай выжыцця асабіста і неабходнасцю стаць рашучым галасам у калектыве. У сярэдзі тыдня вы здолееце ўнесці свежы струмень у жыццё сваіх калег і змяніць многія напісаныя традыцыі. На гэтым тыдні таксама вы уладца паспяхова пазбавіцца ад праблем са зваротам і, дзякуючы падтрымцы блізкіх і дарагіх сэрцу людзей, іноў уладцы ў звычайную калю.

СКАРПІЕН. У пачатку тыдня пастарайцеся не ігнараваць хатнія праблемы, наглядзічы на тое, што вас пакінула сфера ка-

р'ернага росту, умацаваўшы аўтарытэт і адказнасць у важных справах і канцы тыдня гэтай галіне жыцця акрыяцца нечаканыя магчымыя пазыўныя змен. Ваша задача — і на кар'ернай арэе паспелу дабіцца, і аб доме з сям'ёй не забыць.

СТРАЛЕЦ. Тыдзень прынясе шмат акрыяў і прыемных стрэляў у галіне культуры і жыццёва-філасофскага развіцця. У пачатку тыдня пастарайцеся, каб вашы адзкі і перакананні не пераходзілі ў канцыйны зносінах, таму не выказвайце іх надта часта. У канцы тыдня вы зробіце ініцыятыўныя многія карысныя змяненні ў сямейных адносінах і хатніх справах, здолееце не пераставаць развіцця.

КАЗЬРОГ. У пачатку тыдня прадставіць зняйсці баланс паміж патрэбамі і кашальком, які пры страце чуткасці можа прыкметна пахуцца. У сярэдзі тыдня вы здолееце многас пазыўныя змяніць, але пры гэтым не страціце карысныя су-

вязі. У канцы тыдня змены краўніцы аднесіць з хатнімі, іны будуць нашы хутэй за ўсё пазыўны характар.

ВАДАЛЕЙ. У пачатку тыдня неабходнасць уцяць на сябе пануючую ролю і праявіць ініцыятыў у партнёрскіх адносінах, перагаворах і пры заключэнні дагавораў не павінны пераходзіць патрэбу палікаліцця аб добрым самаадчуванні. У сярэдзі тыдня пры належаўні смеласці і акуртансці раптоўна і, на першы погляд, авантурныя прапановы зольны прынесці рэальныя фінансавы ці іншы прыбытак.

РЫБЫ. Пачаток тыдня дазволіць дамавацца да латанка шмат многія прафесійныя справы. У канцы тыдня зольны прынесці крытычныя сітуацыі пастарайцеся не выжыць прыкладна перапаўняюцца сваё эмоцыі. У сярэдзі тыдня бурная прафесійная дэзінсцы не павінна пашколіць добрую самаадчуванне — паклапаціцца аб гэтым спевачасна.

Аляксей КАРПІШНСКІ.

Пятніца, 14 августа

07.00 Доброе утро, Беларусь!
08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.05 Новости.
08.15 Сегодня с вами...
08.50 Потребительская корзина.
09.05 Переход. Передача для подростков.
09.35 Судьба моя и надежда. Социальная реабилитация инвалидов.
10.00 Песни берите с собой. Телефестиваль белорусской песни.
10.55 Серия «Блистательные Азербайджанцы».
11.50 Призеры фестиваля «Золотый Витязь».
12.20 Д/ф «Жанье золота».
12.30 «А музыка звучит...». Музыка Евгения Глебова.
13.15 Д/ф «Гуталерчевый мальчик» (СССР, 1957 г.).
14.30 Музыкальный салон с Эленорой Евдоким.
15.15 Видеокурс французского языка.
15.45 Серия «Девочка и океан» (Австра-

лия).
16.10 Мультифильм.
16.25 Телеигра «Риск-версия».
17.00 Уроки Н.Новожиловой.
17.30 Фильм-концерт «... Ты поминишь наши восторхи...».
18.20 Серия «Блистательные Азербайджанцы».
19.15 Белорусский хит-парад.
19.25 «Сегодня с вами...». Режиссер телевидения Владимир Орлов.
20.05 Беззастенчивый.
20.40 Кольбицкая.
21.00 Панорама.
21.55 «Банка комиксов».
22.15 Д/ф «Без паники, майор Кардаш!».
23.40 Автопарк.
23.50 «Видеопроцесс». Развлекательная программа.
00.20 Д/ф «По правилам одержимости» (США). 1-я и 2-я с.

11.15 Программа «Вместе».
14.20 Д/ф «Потерявшие кораблекрушение».
15.50 «Линия Сезам».
16.25 Григорий Остер в программе «Черный Фрунт».
17.20 Серия «Роскошная — пленница суптана».
18.10 Здоровье.
18.45 Получасье.
19.55 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.35 Коломбо в детективе «Выкуп за мертвую».
22.30 Взгляд.
23.30 Виктор Цой в фильме «Игла» (СССР, 1988 г.).

15.00 «Башня».
15.30 Серия «Первые поцелуи».
16.30 Осторожно, модерн.
17.30 Серия «Вихрь цветов».
17.55 «У всех на устах». Программа Натальи Дарюль.
18.25 Ток-шоу «Марина роца».
19.35 «Ангели» и Ко.
20.40 Ток-шоу «Анна Матата».
21.40 Урок Отс Тетяны Дорониной.
22.40 Декорная часть.
23.15 Психологическая драма «Все люди смертны» (Великобритания).
07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 «Парадоксы истории».
07.55 «Музыка из Петербурга».
08.30 «Не только о театре».
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 Д/ф «Талпагос — вулкан на экваторе».
09.30 «Об Оресте». Штайне и самки себе».
10.15 «Хороший ХХ век».
10.30 «Золотая карета России».
11.05 «Сказка за сказкой». «Розабелла и Трель». Ч.2-я.
11.35 «Жил пот Баратынский».

12.40 Играет оркестр «Филармония нации».
13.15 «Вместе с Фавелой».
13.30 «Петербургские сюжеты».
13.55 «Забитый романс».
14.20 «Юно».
14.45 «Кредо».
15.05 Мультифильм «Сказка сказок».
15.30 Д/ф «Белый камень».
15.55 «Лукоморье».
16.55 «Здесь осталась его душа».
17.05 «2003». К.Кедров.
17.10 Д/ф «Лиссабон».
17.35 «Авангард».
17.50 «Я полюбил ощущение».
18.30 Д/ф «Белый камень».
18.50 «Сотворение».
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Д/ф «Теттистер» 5-я с.
20.35 «Музыкальный антракт».
20.45 После новостей.
21.05 Д/ф «Теттистер» 6-я с.
21.55 «Египетские дни и ночи».
22.15 «М.Легран и Т.Геврдицели в Нью-Йорке с остановкой в Витерби».

08.25 «Русский век». Париса Лаутина в беседе с Андреем Карпуловым.
09.15 Телеигра «Ключи от форта Байяр» (Франция).
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.25 «Старый телевизор».
13.15 Серия «Любовь и тайны Сансет Бей».
14.00 Серия «Человек из Суэца».
15.20 Дог-шоу. Я и моя собака.
15.50 Д/ф «Последнее лето детства». 2-я с.
17.05 Криминал.
17.15 Впрок.
17.25 Футбольный клуб.
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.15 Детектив «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». Фильм 4-й. «Сокровища Агры». 1-я и 2-я с.
21.30 Д/ф «Мататор» (Испания, 1985 г.). Коррида любви, в буквальном смысле этого слова. Начиняющий тореадор считает нужным соотнести в умишле несколько мужчин и женщин, но не ставящих впереди и его женянина-доктора гораздо более виновны, чем он, ибо настоящего героя можно достичь.
23.25 Шоу Николая Фоменко «Империия страсти».
00.05 Ток-шоу «Сумерки».

8-й канал
18.00 Программа Кеннета Колланда.
18.30 Для детей «Постригания».
18.45 Д/ф «Далекие шатры».

Адрес редакций:
220030, Минск, вул.Энгельса, 34а.
Примечание: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рекламного отдела: 229-29-04.
Индекс 63222.
Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ